

Geliş Tarihi : 05.02.2024
Kabul Tarihi : 28.02.2024

 <https://doi.org/10.20304/humanitas.1431681>

Kahramanoğlu, F. (2024). Camille Laurens'in *Celle Que Vous Croyez* adlı romanında parçalılık. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(23), 260-272. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1431681>

CAMILLE LAURENS'IN *CELLE QUE VOUS CROYEZ* ADLI ROMANINDA PARÇALILIK

Fatma KAHRAMANOĞLU¹

ÖZ

Özkurmaca yazarları arasında önemli bir rol oynayan Camille Laurens *Celle que vous croyez* adlı yapıtında farklı *benler* ortaya koyar. Yazarın farklı *benler*le yazınsal, fiziksel ve metafiziksel bir arayış içinde olduğu görülür. Seslerin çoğaltılmasıyla bir bakıma Camille Laurens içindeki tüm benlikleri ve duyguları arama çabasında olduğunu söyleyebiliriz. Bunu yapmanın da en iyi yolu postmodern dönemin en belirgin özelliklerinden biri olan parça yazıya başvurmaktır. Camille Laurens kendi yaşamından kesitleri anlattığı yapıtlarında, geleneksel özyaşamöyküsel anlatı yöntemini bir kenara bırakıp yoğun bir şekilde postmodern anlatının önemli özellikleri olan metinlerarasılık ve parça yazıya başvurur. Yapıtlarında postmodern dönemin tüm izleklerini kullanan Laurens *Celle que vous croyez*'i yazarken parça yazıya başvurmaktan geri durmaz. Süreksizliğin ön planda olduğu Laurens'in bu romanında parçalılık, metinlerarasılık, ayrışıklık ve kopukluk gibi özellikler ön plana çıkar.

Anahtar Kelimeler: Postmodern anlatı, Parçalılık, Metinlerarasılık, Kopukluk, Ayrışıklık

¹ Araş. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, fatmaer@nku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9414-8190>

Date Received : 05.02.2024

Date Accepted : 28.02.2024

 <https://doi.org/10.20304/humanitas.1431681>

Kahramanoğlu, F. (2024). Fragmentation in Camille Laurens' novel *Who You Think I Am*. *HUMANITAS - Journal of Social Sciences*, 12(23), 260-272. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1431681>

FRAGMENTATION IN CAMILLE LAURENS' NOVEL *WHO YOU THINK I AM*

Fatma KAHRAMANOĞLU²,

ABSTRACT

Camille Laurens, who plays an important role among the self-fiction writers, presents different selves in her work *Who You Think I am*. It is seen that the author is in a literary, physical and metaphysical quest for different selves. In a way, we can say that Camille Laurens tries to search for all the selves and emotions within herself through the multiplication of voices. The best way to do this is to resort to fragmentary writing, one of the most distinctive features of the postmodern period. In her works, in which she narrates sections of her own life, Camille Laurens leaves aside the traditional autobiographical narrative method and she intensely employs intertextuality and fragmentary writing, which are important features of postmodern narrative. Laurens, who uses all the tropes of the postmodern period in her works, does not refrain from resorting to fragmentary writing while she was writing *Who You Think I am*. In this novel of Laurens, where discontinuity is at the forefront, fragmentation, intertextuality, disjunction and disconnection are immediately noticeable.

Keywords: Postmodern narrative, Fragmentation, Intertextuality, Disconnection, Disjunction

² Res. Assist. Dr., Tekirdağ Namik Kemal University, Faculty of Arts and Sciences Faculty, fatmaer@nku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9414-8190>

Giriş

Camille Laurens'ın özkurmaca romanları arasında çoğulluğun, süreksizliğin ve kopukluğun en yoğun olduğu yapıtların başında *Celle que vous croyez* gelmektedir. Özyaşamöyküsel anlatının tekbiçimciliğinden uzak duran Camille Laurens zamansal ve uzamsal düzlemde ani sapmalara sıklıkla yer verir. Tekil bir *ben* üretme zorunluğunu benimsemez ve *beni* parçalara bölerek çoğul *benler* üretmeye çabalar. Aktulum'a göre (2023), bunu yapmanın en etkili yolu da parça yazıdır.

Parça yazıdan anlam çıkarması beklenen okurdur. Laurens da labirent görüntüsündeki metninde okuyucuyu anlam üretimine önemli bir etken olarak görür. Çokkatmanlı ve farklı anlatı türlerinin iç içe geçtiği çoksesli bir yapıt olarak karşımıza çıkan *Celle que vous croyez* parça yazı olgusunu somutlaştıran çok sayıda veri sunar. Bu çalışmamızda Camille Laurens'ın *Celle que vous croyez* adlı özkurmaca romanında parçalılık olgusunu araştırmayı amaçlıyoruz. Metinlerarasılık olgusunun parçalılıkla yakından ilgisi olduğundan bütüncemizi oluşturan yapıtta metinlerarasılık olgusundan söz etmekten geri durmayacağız.

Yazınsal Bir Akıma Doğru: Parçalılık

Parçalılık kavramını dünyanın değişen düzenini yakından takip etme konusunda belirleyici bir unsur olarak ilk ele alan Alman Jena Romantikleridir. Bunun ilk örneğini Friedrich Schlegel'in *Parçalar*'ında buluruz. Schlegel'in parça tanımı şu şekildedir: "Ufak bir sanat eserine benzeyen fragman, çevreleyen dünyadan tamamen kopuk olmalı ve bir kirpi gibi üzerine kapanmalıdır." (Lacoue-Labarthe & Nancy, 2015, s. 80). Lacoue-Labarthe ve Nancy (2015), "Jena Romantiklerinin en tanınmış metinlerinin yazıldığı tür, isimlerinin aşağı yukarı kaçınılmaz olarak bağdaştırdığı tür, fragman" (s. 74) olduğunu ileri sürerler. Hatta Lacoue-Labarthe ve Nancy'e (2015) göre, "fragman en üstün romantik türdür" (s. 74).

Alman filozof Nietzsche modern dönemde yaşamın eksiksiz ve bütüncül bir tanımlamasını yapmanın olanaksız olduğunu ileri sürer. Ona göre, modern yaşamın karmaşıklığını yansıtanın en iyi yolu parça yazıdır. Bütünlük ve tamlık iddiasındaki bir metin modern çağın kaotik ortamını olduğu gibi yansıtılmasına olanak sağlamaz. Nietzsche'nin parça yazıyla ilgili düşüncelerinden etkilenen Maurice Blanchot, Jacques Derrida ve Emil Michel Cioran parça yazı üzerine yoğunlaşırlar.

Maurice Blanchot'a göre, İkinci dünya savaşı ve özellikle de Shoah olayları sırasında yaşanan insanlık dışı olaylar yeni bir yazı biçiminin, parça yazının ortaya çıkma gerekliliğine zemin hazırlar. Maurice Blanchot için parça yazı kuşku çağıdır (Hoppenot, 2002). Yaşanılan insanlık dışı olaylar nedeniyle dünya sarsılmaya devam eder ve olanları anlatmak artık geleneksel anlatıyla olası değildir. Ayrıca, bu dönemde kesin ve net ifadelerin sonu gelmiştir. Blanchot ile benzer bir tutumla Camille Laurens, Florent Georgesco ile yaptığı bir görüşmesinde şunları söyler:

Her zaman 'kuşku çağı'nda kalmak, yani -ki bu beni çok ilgilendiriyor ve ilk kitabımdan itibaren- romansal düzenin tam kalbine ne anlattığımıza dair bir kuşku aşlamak. Artık ipleri elinde tutan her şeyi bilen bir anlatıcının olduğu 19. yüzyıl romanında değiliz ve herkes buna bel bağlıyordu. Harikaydı ama böyle yazmaya devam edebileceğimizi sanmıyorum. (Georgesco, 2011, s. 91).

Maurice Blanchot'a göre, "parçalar, gerçekliği çelişkiler aracılığıyla kavramaya olanak sağlarlar" (Aktulum, 2023, s. 39). Fransız Filozof Jacques Derrida'da da Blanchot ile benzer

bir yaklaşımla gerçekliğe çelişkilerle ulaşabileceği düşüncesindedir. Derrida'ya göre, parçalı düşünce yapısöküm kavramına karşılık gelir. Yapısöküm kavramı çerçevesinde ele aldığı yapıtlarında parçalılık konusunun da kapsamına giren yapıtların geleneksel biçimi, çizgiselliği ve söylemin kapalılığından söz eder:

Jacques Derrida, yaklaşık elli yapıt boyunca kitabın geleneksel biçimine, kendi içine kapalı söylemin birlik ve bütünlük düşünüyü yeniden tartışma konusu yapmaya devam etti. Onun yazıyı yeniden tanımlaması, öncelikle anlamın izlediği yolun sorgulanmasıyla başlar. Anlamı belirleyen ve anlamın geleneksel güvencelerini oluşturan çizgisellik, tekanamlılık ve göndergesel teminatlar yeniden ele alınmaktadır. (Malabou, 2019).

Fransız filozof ve yazar Emil Michel Cioran'a (1997) göre, parçalı düşünce, yaşamın gerçekliğini yansıtmada konusunda geleneksel düşünceye göre daha tutarlı olabilir: "Parçalanmış, bölük pörçük düşünce yaşamın tüm kopukluğuna sahiptir; oysa diğeri, tutarlı düşünce, yalnızca kendi yasalarına saygı duyar ve yaşamla anlaşma yapmak bir yana, onu yansıtmaya bile tenezzül etmez" (s. 121).

Buraya kadar, Nietzsche, Blanchot, Derrida ve Cioran gibi düşünürlerin parçalılık üzerine felsefi görüşlerinden söz ettik. Başta değindiğimiz üzere, modern dönemin kaotik ortamını yansıtmak için parça yazıya başvuran Jena Romantikleridir. Yine de parça yazı türünün Jena Romantiklerinin keşfi olmadığını belirtmek gerekir. Antik çağlardan günümüze kadar parça yazı olarak değerlendirilebilecek çok sayıda yapıt karşımıza çıkar. M.Ö. 6. yüzyılda Yunan filozofu Herakleitos'un *Parçalar*'ı bu türün ilk örneği olarak kabul edilir.

Fransız yazınında da önemli bir yeri olan parça yazı çok sayıda yazar tarafından benimsenen bir yazı türüdür. Bunların en başında da 16. yüzyıl retorikçilerin yapıtları özellikle de François Rabelais'in *Gargantua*'sı (1535) ve Michel de Montaigne'in *Denemeler*'i (Les Essais, 1580-1588) gelir. 16. yüzyıla damgasını vuran bu yazı türü 17. yüzyılda da etkisini yoğun bir şekilde devam ettirmiştir. Anlatının süreksizliği, kısalığı ve özlülüğü gibi özelliklerin ön planda olduğu La Rochefoucauld'nun *Özdeyişler*'i (Les Maximes, 1665), Blaise Pascal'ın *Düşünceler*'i (Les Pensées, 1670), Jean de La Bruyère'in *Karakterler*'i (Les Caractères, 1688) söz konusu yüzyılın en önemli parça yazıları arasında değerlendirilir.

18. yüzyılın Fransız toplumuna ayna tutan Nicolas Chamfort'un *Düşünceler, Aforizmalar ve Anekdotlar* (Pensées, Maximes et Anecdotes, 1795) adlı yapıtı Friedrich Schlegel'in parça yazı türünün ilk örneği olarak kabul edilen *Karakterler*'i yazarken esin kaynağı olmuştur (Lacoue-Labarthe & Nancy, 2015, s. 74). Ayrıca özyaşamöyküsü yazarı Jean-Jacques Rousseau *Yalnız Gezegeenin Düşleri*'yle (Les rêveries du promeneur solitaire, 1782) hem Alman romantizmine öncülük eder hem de Alman Schlegel kardeşler tarafından kurulan Athenæum adlı edebiyat dergisinde parçalılık kuramı ortaya atılmadan önce parça yazınının bir örneğini verir.

19. yüzyılda Charles Baudelaire *Kötülük Çiçekleri*'yle (Les Fleurs du mal, 1857) parça yazınının şiir alanını da etkisi altına alması konusunda önemli bir adım atar. Modern dünyanın süreksizliğini ortaya çıkarmak amacıyla Isidore Ducasse, Arthur Rimbaud ve Stéphane Mallarmé gibi modernite şairleri bu adımı daha ileriye götürürler. Söz konusu şairler parça yazıyı modernitenin bir belirtisi olarak deneyimlerler.

20. yüzyıla gelindiğinde ise, klasik özyaşamöyküsü yazma biçimlerinden sapan Pascal Quignard, Louis Aragon, Roland Barthes başta olmak üzere çok sayıda yazar kendi yaşamından kesitleri ele alırken parça yazıya başvurur. Bu dönemde Serge Doubrovsky günlük ve akademik yaşantısı yanı sıra Shoah anılarını anlattığı yapıtlarını türsel olarak özkurmaca olarak

değerlendirir (Tilbe, 2019, s. 55-72) ve Doubrovsky'ye (1993) göre parçalılık bu türün en belirgin özelliklerinden biridir (s. 212).

Kurmaca ve gerçekliği bir potada eritilen özkurmaca romanlarda “yaratıcı özne kavramı silinir, ilk öznenin aynası konumunda bir başka özne (iç özne) ortaya çıkar. [...] Edebiyat, aynı zamanda içimizdeki ötekileri çoğaltarak içbunalımdan kaçma yolu olur.” (Aktulum, 2023, s. 21). Aktulum (2023) için, “parça yazı, *beni* parçalara ayırarak ve yenileyerek çoğaltmanın en etkili yoludur” (s. 21). Çalışmamızın bütüncesini oluşturan *Celle que vous croyez* adlı özkurmaca romanında Camille Laurens kendi *benini* parçalara böler. Bunu yaparken de Pascal, La Rochefoucauld, Maurice Blanchot ve özellikle de Roland Barthes gibi parça yazarları Camille Laurens için esinleyici olurlar.

***Celle que vous croyez*'de Metinlerarasılık ve Parçalılık**

Bir metinlerarasılık ve parça yazı yazarı olan Camille Laurens yazın evrenini tanımlamak için kaleydoskop ve labirent motiflerini kullanılır:

Labirent ve kaleydoskop benim geliştirdiğim iki imge. Labirenti nasıl inşa ettiğimi söylemek benim için zor. Kaleydoskop en başından beri üzerinde çalıştığım şey, farklı romanlar yaratmak için hareket ettirdiğim renk parçalarıdır. Her zaman aynı parçalar düzenlenir. Bu her zaman benim, kişisel takıntılarım üzerine kurulu bir kurmacadır. Her defasında kaleydoskopun şeklini değiştiriyorum. (Laurens, 2016b).

“Yazar her yeni yapıtında, aynı anlatı kişilerini, aynı izlekleri, aynı motifleri ve başka metinlere yapılan aynı göndermeleri yineleyip durur.” (Kahramanoğlu, 2022, s. X). Diğer yapıtlarında olduğu gibi *Celle que vous croyez*'de saplantısal olarak yinelenen izlekler şu şekildedir: Aşkın başlangıçtaki büyü, ihanet, terk edilmenin ıstırabı, yetersizlik ve suçluluk duyguları, yetişkin olmayı reddetme ve yaşlanma korkusuyla bağlantılı zamanın inkârı. Labirent görüntüsünde metinler ortaya koyan Camille Laurens *Celle que vous croyez*'de de aşk söylemi kurarken metinlerarasılığın kapılarını aralar. Romanın sonundaki listeden de anlaşılacağı üzere, Laurens romanda çok sayıda açık ve örtük bir şekilde göndermelerde bulunur. Söz konusu yazarların başlıcaları şu şekildedir: Aragon, Lyotard, Racine, Winnicott, Joyce, Shakespeare, Renard, Duras, Quignard, Lacan, Balzac, Marivaux, Cixous ve Leiris (Laurens, 2016a, s. 189). Camille Laurens *Philippe*'ten *Celle que vous croyez* ve *Fille* kadar olan yapıtlarında palempsest imgesine yoğunlukla başvurur. Bu yolla da farklı kuşaklarda yaşamış yazarlar, şairler ve şarkıcılarda kendi yaşamının yansımalarını bulmaya çabalar.

Camille Laurens'in internet çağında aşkı konu edindiği *Celle que vous croyez*'i yazarken Marivaux'nun *Gönül ve Kısmet Oyunu* (Le jeu de l'amour et du hasard, 1730), *Sahte Sırdaşlar* (Les fausses confidences, 1737) ve Pierre Choderlos de Laclos'nun *Tehlikeli İlişkiler* (Les liaisons dangereuses, 1782) adlı yapıtları yazara yol gösterici olur. Laurens, söz konusu yazar ve yapıtlarına açık bir şekilde göndermede bulunur. Doktor Marc B. ile yaptığı görüşmede anlatıcı alaycı bir tavırla şunları söyler: “Gülüyorum çünkü size Marivaux'dan bir kesit okuyorum ve siz hiçbir şey anlamıyorsunuz. Eğitim programınıza hiçbir zaman edebiyat dersini koymuyorlar” (Laurens, 2016a, s. 17). Ayrıca ilk bölümün sonuna doğru psikiyatrist Marc B.'ye karşı alaycı tavrına devam eder: “*Tehlikeli İlişkiler*'i okuyup okumadığınızı sormuyorum, okumadığınıza eminim” (Laurens, 2016a, s. 86).

Libération gazetesinde yayımlanan bir röportajında Camille Laurens şunları söyler: “Marivaux’nun *Gönül ve Kısmet Oyunu*’nda diğer kişiyi tuzağa düşürmek için kimlik değiştirmek: Süslü püslü konuşma, hile, Facebook ve diğer arkadaşlık sitelerinde yapılabilir. [...] Yalan söylüyorsunuz, hile yapıyorsunuz, oldukça romanesk.” (Laurens, 2016b). Laurens, karşılaştırmalı edebiyat alanında uzmanlaşmış bir edebiyat profesörü olan kahramanı Claire Millecam’ı Facebook’ta arzu edilen kadın bir anlatı kişisi olarak ele alırken, Marivaux’nun oyunundaki ve Laclos’un mektup romanındaki anlatı kişilerinden esinlenir. Kırk yedi yaşında iki çocuk annesi ve boşanmış olan Claire, bir dargın bir barışık olduğu sevgilisi Jo’yu daha yakından takip etmek için Claire Antunès adında sahte bir Facebook hesabı açar ve bu takma adı Portekizli yazar António Lobo Antunes’den alır (Laurens, 2016a, s. 32). Anlatı kişininin Facebook’ta yarattığı avatarı yirmi dört yaşındadır ve kullandığı profil fotoğrafı da yeğeni Katia’ya aittir. Yarattığı yeni kimlikle Jo hakkında daha fazla bilgi arayışındaki Claire, Jo’nun ev arkadaşı Chris’e arkadaşlık teklifi gönderir. Claire’in ilk başta Chris ile yaptığı bu “sanal arkadaşlık” (Laurens, 2016a, s. 39) ilerleyen dönemlerde daha fazla yalana yol açar. *Sahte Sırdaşlar*’daki Araminte gibi Claire de aşık olduğu Chris’in parasız olduğu gerçekliğiyle yüzleşir: “Bir kadın için hala çok sıradan olan şey- maddi olarak birine ve genellikle yaşlı bir erkeğe bağımlı olmak- bir erkek için zorluk olmaya devam ediyor.” (Laurens, 2016a, s. 97).

Roman başlıca dört belgeden oluşur: Claire’in psikiyatristi Marc ile yaptığı görüşmeler; Marc’ın Claire’in durumunu meslektaşlarına sunuşu; Claire-Camille’in editörüne yazdığı mektup; Claire’in kocasının boşanma avukatına verdiği ifade. Claire bir psikiyatri kliniğinde tedavi gören, bu tedavi sürecinde yazı atölyesine katılan ve Camille tarafından yaratılan bir anlatı kişisidir.

Celle que vous croyez’de, Doktor Marc B.’nin anlatıcısı olduğu bölümde, Claire-Camille’in bir psikiyatri kliniğindeki yazı atölyesinde, *Sahte Sırdaşlar* başlığıyla Marivaux’nun oyununu teknoloji çağına uyarlayarak yeniden yazar. Ancak romanın tamamını gözden geçirdiğimizde, Laurens’in Choderlos de Laclos’un *Tehlikeli İlişkiler*’ini yeniden yazdığını söyleyebiliriz: “XVIII. yüzyıldan bir kısa öykü yeniden ele alındı, daha fazlası değil. Çağdaş *Tehlikeli İlişkiler*’de hem Mertueil hem de Tourvel, hileci ve kurban, ölen ve öldüren olacağım [Camille/Claire]” (Laurens, 2016a, s. 165). Marivaux, Choderlos de Laclos ve Camille Laurens’in söz konusu yapıtlarında yalan söyleme sanatının dil sanatına dönüştüğünü görürüz. Camille Laurens bu romanda XVIII. yüzyıl mektup roman türünün belirgin özelliklerini sanal gerçeklik dünyasına aktardığı kurmaca bir evren yaratır.

Camille Laurens’in aşk ilişkilerinde uydurulan sahte öykülerin yaşamlardaki olumsuz etkilerini ele aldığı ve anlatı içinde anlatı yöntemine uygun olarak yerleştirdiği *Sahte Sırdaşlar*’da doğrudan Marivaux’nun aynı adlı yapıtına göndermede bulunur. Marguerite Duras’nın bir eşcinselle bir kadın arasında geçen aşk öyküsünü anlattığı *Mavi Gözler Siyah Saçlar* (Les yeux bleus cheveux noirs, 1986) adlı romanını yazma güdüsünden söz ettiği ifadeyi de tanımlık olarak kullanır : “[...] anlatmak istediğim, yazıdan uzak insanlara olanaksız gibi gözüktüğü zaman bile yaşanması olanaklı bir öykü anlatmak- yazı, böyle öykünün yaşanabilir olup olmamasına bakmaz” (Duras, 1988, s. 82). Bu tanımlık metnin bütünsel içeriğine göndermede bulunur. Laurens aşk öyküsünün gerçek yaşamda yaşanması olanaklı olup olmadığına bakmadan bir aşk öyküsü yazar, onu bir an önce bitirir ve yeniden başka bir aşk öyküsü yazmaya başlar. Bu durum ona oldukça haz verir.

Ayrıca bu kesitte Flaubert'in *Duygusal Eğitim*'inde (L'Education sentimentale, 1869) Madame Arnoux ve Frédéric Moreau'nun vapurdaki ilk karşılaşma sırasında söylenen "Bir hayal görmüştü sanki" ifadesine; Jean Rousset'nin romanlardaki ilk görüşte aşk izleğini araştırdığı *Leurs Yeux se rencontrèrent. La scène de première vue dans le roman* (Göz Göze Geldiler. Romanda İlk Görüş Sahnesi, 1984) adlı denemesinin başlığını şimdiki zamana çevirerek 'gözlerimiz buluşur' (Laurens, 2016a, s. 109) tümcesine yer verilir. Ayrıca Camille-Claire, Torquato Tasso'nun *Kurtarılmış Kudüs* (Gerusalemme Liberata, 1581) adlı destanında anlatılan Armida ve Rinaldo'nun aşk öyküsünden oldukça etkilenip bu aşk öyküsünün içeriğini özetler. *Sahte Sırdaşlar*'da anlatıcı ilk başta Claire-Camille iken daha sonra anlatıcı Chris olur. Başka bir anlatıcının kurmaca kapsamına girmesiyle anlatıdaki bakış açısı da değişir. Metin içinde başka metinlere yer verilmesi ve bakış açılarının değişmesi metinde sürekliliği bozar ve kopukluk etkisi yaratır.

Kolaj yöntemine uygun olarak metne yerleştirilen W.H. Auden'nin bir şiirine ve Danielle Messia tarafından yazılan *De la main gauche* (1982) adlı şarkının sözlerine yer verilmesi, farklı yazınsal türlerin, farklı tonlardaki metinlerin tek bir metinde bir araya gelmesi süreksizliğe ve kopukluğa neden olur. Camille Laurens *Celle que vous croyez*'de sonsuz bir alıntı sarmalına girer. Bunun nedenini ise Camille-Claire editörü Louis'ye yazdığı mektupta şu şekilde açıklar:

Arzu nesnelere, tercih ettiğim bütüncem vardı, hangi sayfanın içimdeki gerilimi, telaşımı, arzumu azaltacağını biliyordum ve genellikle hemen buluyordum ya da bazen çok acıktığımda yaşadığım o titremeye kitabı çeviriyordum, sözcüklere açtım, Baudelaire'in *Yolculuk*'unda, La Rochefoucauld'nun özdeyişlerinde, Bérénice'in sonunda kendimi oburca doyuruyordum. Benim menüm ultra-klasik, Louis! Ama gerçekten düşünürsem, beni tatmin eden sadece Fransız dili değildi. Belki de İngilizce ya da İtalyanca şiirler beni daha çok tatmin ediyordu, yabancı bir beden beni tanıdık bir bedenden daha çok hoşnut kılıyordu. (Laurens, 2016a, s. 143).

Ayrıca, çok sayıda metinsel göndermelerin yapılması, farklı tonlarda ve türlerde metinlerin iç içe geçmesi, konuşan seslerin çokluğu nedeniyle *Celle que vous croyez* parça yazı yöntemine uygun duruma gelir. Camille Laurens için metinlerarasılık gibi parça yazı da yazı stratejisinin önemli bir parçası olur. *Celle que vous croyez*'yi yazarken Roland Barthes'ın *Bir Aşk Söyleminden Parçalar*'ı (Fragments d'un discours amoureux, 1977) Camille Laurens'a başvuru kaynağı olur. Barthes'ın kendi *benini* merkeze aldığı *Bir Aşk Söyleminden Parçalar*'ında "ruhbilimsel değil yapısal bir portre" (Barthes, 2019, s. 9) hazırlamasında parça önemli bir rol oynar. Rastlantısallığın ön planda olduğu yapıtta "dil soluklarıyla" (Barthes, 2019, s. 9) söylem önemsiz bir konumdadır. Yapıtta "anlamsız bir düzen"den (Barthes, 2019, s. 13) yana olan Barthes aşk söyleminde bulunan betileri (fr. figure) ayırır ve onları alfabenin düzenine göre sıralar. Kısaca, *Bir Aşk Söyleminden Parçalar*'da saymaca bir düzen olmasına karşın söylemin sürekliliği söz konusu değildir. Camille Laurens ise aşk anlatısını sürekli kesintiye uğratarak okuyucuyu "öykünün içinde kalma zevki"nden (Laurens, 2016a, s. 116) yoksun bırakır.

Celle que vous croyez'deki anlatının mantıksal düzenleyişinin olmaması ve farklı zamansal kesitlerin iç içe geçmesi labirent görüntüsünü anımsatır. Roman parçalı özellikteki bir önsöz ile başlar ve bu önsöz "öleceksin" (Laurens, 2016a, s. 13) gibi etkili bir söylemle biter. "Öleceksin" söylemiyle, anlatıcı belirli bir yaştaki bir kadının tüm arzularından vazgeçmek zorunda kaldığını ve artık yok olmanın zamanı geldiğini kasteder. Camille Laurens

anlatısına parçalı özellikteki bir önsöz ile başlasa da ona izleksel olarak bir bütünlük katma arayışından vazgeçmez. Anlatının ilk bölümünün de başlığı olan “Öleceksin” emir ifadesi ve romanın özeti niteliğindeki arka kapağında yer alan açıklama aşkın olanaksızlığını vurgular:

Adınız Claire, kırk sekiz yaşındasınız, profesörsünüz, boşanmışsınız. Kararsız sevgiliniz Jo’yu takip etmek için sahte bir Facebook profili oluşturuyorsunuz: yirmi dört yaşında, genç, esmer, bekar bir kadın oluyorsunuz ve bu kadar güzel görüldüğünüz fotoğraf ne yazık ki size ait değil. Ancak Christophe - sözde KissChris - işte bu hayali kişiye aşık olacak. (Laurens, 2016a, s. Arka Kapak).

Önsöz iki farklı parçaya bölünür. Bu parçalar bir doğrulama ve derinleştirme sürecine yol açar. Daha önce de değindiğimiz üzere, romanın her bölümü bir belge olarak sunulmuştur. Her biri ayrışık unsurları bir araya getirir ve böylelikle zamansal ve uzamsal düzlemde bir parçalanma hemen göze çarpar. Bu nedenle de *Celle que vous croyez*’de kesintiler, kopukluklar ve yeniden başlamalar sıklıkla karşımıza çıkar. Her bir bölümde başlanır ve başlanan bölüm bir an önce bitirilir. Bu art arda dizilim tam anlamıyla nedensiz olmayıp okuyucuya soruşturma dosyasını tarafsız bir şekilde sunulmasını sağlar.

“Ses kaydı (Ulusal Jandarma arşivi)” başlıklı önsöz *ben* diyen ve psikolojik bir çöküş yaşayan bir anlatıcının sesiyle başlar. Ancak burada özkurmaca yazarı Camille Laurens’den beklenildiği gibi, yazarın *ben*’i değil, belirsiz bir *ben* olarak karşımıza çıkar. Bu belirsiz *ben* genç bir kız öğrencinin sorusuna cevap vermek için anlatının çizgisel gelişimini ve süredizinselliği aniden keser ve bir gazeteden alınan makaleyi italik bir şekilde sayfanın ortasına ilişitir: “Gazetede ydi, kestim dinleyin bakın ceketime ilişitirdim, işte görüyorsunuz” (Laurens, 2016a, s. 12). Bu makale bir ‘kadın pazarı’nda kadınların yaşlarına göre satış değerlerini gösterir. *Ben* diyen anlatıcının kendi kendine konuşması iki paragraf boyunca, nefesi tükenene kadar, ‘öleceksin’ diye biten son cümleye kadar devam eder. Tek bir cümleden oluşan üç sayfalık giriş bölümünde tek bir noktalama işareti konulmaz. Cümleler yan yana sıralanırken parçalılık, kopukluk etkisi doruk noktasına ulaşır. Yine de dağınık parçalar ortak bir izlekte birleşir: Kadınların kayboluşu ve silinişi.

Önsöz “öleceksin” ifadesiyle biter ve romanın ilk bölümü “Öleceksin” olarak adlandırılır. Bu bölüm psikolojik çöküşün bir açılımıdır ve bu çöküş “öleceksin” ifadesiyle vurgulanır. “Öleceksin”, “okunmuş, işitilmiş, duyulmuş” (Barthes, 2019, s. 10) bir aşk söyleminin parçasıdır, ancak yanlış okunmuş, yanlış işitilmiş, yanlış duyulmuştur. Corneille’in *Polyeucte* adlı yapıtında “Git zalim, öleceksin, beni hiç sevmedin” diyen Pauline kocası Polyeucte’ü ölümden uzaklaştırmak ister, bu sözler onun bir bakıma aşk çılgılığıdır. *Celle que vous croyez*’de bunun tam tersi söz konusudur. Burada, “öleceksin” bir nefret çılgılığıdır.

Celle que vous croyez’de Claire’in psikolojik durumunu tarafsız bir bakış açısıyla okuyucuya sunabilmek için iki aşamalı bir dizi belge ortaya konulur. “Doktor Marc B. ile Görüşmeler” (Laurens, 2016a, s. 17) başlığıyla romanın birinci bölümün ilk aşaması başlar. Bu bölümün anlatıcısı psikiyatri kliniğinde tedavi gören Claire’dir. Claire psikiyatristi Marc’a eski sevgilisi Jo’yu yakından takip edebilmek için Claire Antunès adıyla sahte bir Facebook hesabı açtığını ve Jo’nun ev arkadaşı Chris ile arkadaş olduğunu itiraf eder. Claire Antunès ile Chris’in Facebook’ta başlayan arkadaşlıkları tutkulu bir aşka dönüşür. Claire bu tutkulu aşka vicdan azabıyla son verdiğinde Chris intihar eder. İtirafı sadece geçmişe dönük olmayıp güncel

ruhsal durumunu da betimlemeye devam eder: “Ben sadece bir çelişkiden ibaret değilim, bilirsiniz. Ne de olsa ben deliyim” (Laurens, 2016a, s. 51). Claire psikiyatristini “sözcük oyunları”yla (Laurens, 2016a, s. 60) geçiştirerek gerçek duygularını gizlemeye çabalar. Ancak bu çabası boşunadır, psikiyatristin ısrarıyla Claire bazı gizli duygularını açığa çıkarmak zorunda kalır: Chris’i etkileyebilmek için fotoğraflarını kullandığı yeğeni Katia’nın ve Chris’in intiharına neden olmasından dolayı yaşadığı suçluluk duygusu.

“Doktor Marc B.’nin Dinlenilmesi” (Laurens, 2016a, s. 89) olarak adlandırılan ikinci aşamada da bir itiraf karşımıza çıkar. Doktor Marc B.’nin hastası Claire’e olan aşkın itirafı söz konusudur. Claire’in psikiyatristi, Chris’in ölmediğini ve yeni bir yaşam kurduğunu ortaya çıkaran bir soruşturma yürütmüştür. Bu durumu intihar girişiminde bulunan Claire’e açıklaması ona tam tersi bir etki yaratmıştır. Meslek etiği ihlali nedeniyle Doktor Marc B. meslektaşları tarafından yargılanır. Camille’in (Camille Laurens) yönettiği kliniğin yazı atölyesinde, Claire’in yazdığı romandan bir kesiti Doktor Marc B. kendini savunmak için meslektaşlarına sunar. *Sahte Sırdaşlar* başlıklı bu kesitte, Chris ile Facebook’ta tanışırken Claire yalan söylemeseydi ve onunla sanal ortamda değil de gerçek yaşamda aşk ilişkisi yaşamaya cesaret etseydi, ilişkilerinin nasıl olacağı üzerine kurgulanır. Doktor Marc B.’nin meslektaşlarının bu kesiti okumalarını istemesindeki amacı Claire’i bu psikolojik çöküşe neyin getirdiğini anlamalarını sağlamaktır. *Sahte Sırdaşlar*’da Claire Antunès adıyla Facebook’ta Chris ile tanışıp sanal bir aşk ilişkisi yaşadıkdan sonra Lizbon’a taşınacağı söyleyip Facebook hesabını dondurur. Claire Millecam kimliğiyle Montparnasse garında tesadüfen karşılaşmış gibi yapıp kendini Jo’nun eski arkadaşı olarak tanıtır. Marguerite Duras ile ilgili bir deneme yazdığını ve basına sunmak üzere fotoğrafının çekilmesi gerektiğinden söz eder. Chris ile aşk yaşayan artık Claire Millecam’dır. Ancak Claire Millecam sanal bir kıskançlık kriziyle sevgilisi Chris’i denemek ister ve sahte Facebook hesabını yeniden etkinleştirir. *Sahte Sırdaşlar*’da aşk ilişkisinin düğüm noktasını anlatan Chris olur.

İlk bölümün ikinci aşamasında anlatıcı olarak karşımıza çıkan Doktor Marc B. Claire’in itiraflarının tutarsızlıklarının izini sürüp ‘gerçek’ olanı ortaya çıkarabilmek amacıyla da kurmaca yapıtı *Sahte Sırdaşlar*’ı inceler ve Chris’in izini sürer. Özetle, “Öleceksin” adlı ilk bölüm bir dizi yalanla alevlenen çılgın bir aşk öyküsünün karmaşık bir anlatımıdır. Bir dizi gerçeğin yavaş yavaş ortaya çıkmasıyla bu bölüm sonlanır. Ancak tüm olay örgüsü henüz çözülmüş olmayıp roman “Kişisel Bir Anlatı” adlı başlıkla ikinci bölümle devam eder.

“Kişisel Bir Anlatı” başlıklı romanın ikinci bölümünde biri Marguerite Duras’dan diğeri de Joan Didion’dan olmak üzere iki tanımlıkla başlar (Laurens, 2016a, s. 119). Bu iki tanımlık da özyaşamöyküsel yazının olanakları ile ilgilidir. Bu yolla yazar okuru bölümün içeriği konusunda baştan bilgilendirir. “Louis 0’a Taslak Mektup” (Laurens, 2016a, s. 121) adlı alt bölümün ve *Öleceksin* başlıklı elyazmasının anlatıcı olarak Camille (Laurens, 2016a, s. 122) karşımıza çıkar. Anlatı içinde anlatı yöntemine uygun olarak metne yerleştirilen *Öleceksin* metnin yapısının kopuk özelliğini gözler önüne serer.

Roland Barthes’ın *Bir Aşk Söyleminden Parçalar*’ında alfabetik düzen olsa da aslında “anlamsız bir düzen”i (Barthes, 2019, s. 13) benimser. Ancak Camille Laurens *Celle que vous croyez*’de her ne kadar süredizinsel bir sıra izlemese de salt rastlantısallıktan ve anlamsız bir düzenden yana değildir. Üçüncü alt bölümde *ben* diyen Claire değil Camille’dır. Camille adı

Camille Laurens'ı ve Louis O. adı da eski editörü Paul Otchakovsky-Laurens'ı çağrıştırır. Bu yapıt, eski editörü ile yaşadıklarını üst kapalı olarak anlatan Camille'in 'kişisel bir anlatı'sıdır. Bir önceki romanı *Romance Nerveuse*'de ele aldığı bazı konuları *Celle que vous croyez*'de devam ettirir. Camille Laurens dağınık parçaları bir araya getirerek ve sonradan yapıtlarına bir birlik katarak okuyucuyu bir bakıma anlam evrenine dahil eder. Camille Laurens'ın tutumu Roland Barthes'ın 'okurun doğuşu' tutumunu da anımsatır. Bir göstergebilimci gibi bir tavır takınması beklenen okur sözcüklerin labirentine girer.

"Kişisel Bir Anlatı" bölümünde *Öleceksin* elyazmasının yazarı ve anlatıcı Camille'dir. Camille editörüne yazdığı mektupta "Sana başımdan geçen gerçek bir öyküyü anlatacağım" (Laurens, 2016a, s. 123) der. Claire Antunès adıyla Sahte Facebook hesabı açıp Chris ile sanal aşk yaşayan Camille olur. Gerçek Facebook hesabından da Chris'e mesaj atar ve yüz yüze görüşüp bir zaman sonra sevgili olurlar. Chris, Camille'in 50 yaşında olduğunu öğrenince Camille'e maddi ve manevi zarar verip onu terk eder. Chris, Camille'in arabasını da alıp terk ettiğinden ıssız bir tatil evinde yalnız ve çaresiz kalır Camille. Sahte Facebook hesabından tekrar iletişime geçen Camille, Chris'in kendini kötü hissetmesi için uğraşır. Aktulum'a (2023) göre, "parçaları bitirmek, onlarla istediği gibi oynamak, birleştirmek, bozmak, yeni kombinasyonlarda bir araya getirmek parça yazı yazarı için [...] haz nedenidir". (s. 139). Tam olarak Camille Laurens'ın yaptığı da budur. Aynı parçalarla oynar, onları birleştirir. Yeni kombinasyonlarda ve versiyonlarda bir araya getirir. Bu durumdan da oldukça keyif alır. Özyaşamöyküsel unsurlarla donatılan bu bölümde, yazarın iki farklı portresi çizilir. Bir yandan, erkeklerin beklentisini karşılayan Facebook'ta yarattığı avatarı, diğer yandan da yazarın kendi beklentilerini, kaygılarını ve iç dünyasını temsil eden bir *ben*.

Celle que vous croyez'nin birinci ve ikinci bölüm arasında ara ara bağlantılar kurulur. Bir psikiyatri kliniğinde Camille tarafından yönetilen bir yazma atölyesine katılır Claire. Birinci bölümde kurmaca, ikinci bölümde ise kurmaca ve gerçeğin iç içe geçtiğini söyleyebiliriz. "Öleceksin" başlıklı birinci bölümde intihar ettiği varsayılan Katia, "Kişisel Bir Anlatı" başlıklı ikinci bölümde ise tamamen kurgusal bir anlatı kişisi olur. Kurmaca ve gerçek yaşamın birbirine karıştığı romanda, okuyucuya ilk bölümden ödünç alınan çeşitli parçalarla anlatının yapbozunu tamamlama olanağı sağlanır. Örneğe, "Öleceksin" in sonunda itiraf edilen Doktor Marc B.'nin Claire Millem'a olan aşkı ve yazar Camille ile Chris'in aşkı. Camille'in tedavi gördüğü psikiyatri kliniği La Force'ta haber yapan bir kameraman olan Chris, ilginç bir şekilde gerçek yaşamda şarkıcı-söz yazarı olarak betimlenen fotoğrafçıyla aynı adı taşır (Laurens, 2016a, s. 123). Chris La Forche'ta yaptığı çekimlerin bitişini kutlamak için bir parti düzenler. Bu partide etimoloji uzmanı Michel dans edenlerin arasından geçerken 'boş' sözcüğünün İbranicedeki "kışın ağızların oluşturduğu buğu anlamına geldiği"nden (Laurens, 2016a, s. 175) söz eder. Romanın sonunda İncil'deki "boşların boşu" (Laurens, 2016a, s. 175) ifadesini kullanarak yazar her şeyin boş ve geçici olduğunu vurgular. Ayrıca alaycı bir tavırla yeniden başlamaya hazır bir aşk öyküsünü ima eder. Bir aşk öyküsü başlar, hemen biter ve yeniden başka bir aşk öyküsü başlar. Laurens'ın bu yaklaşımı Barthes'ın yaklaşımını anımsatır: "Büyük yapılar oluşturma zorunluluğu duymadan yazıya başlamak ve bitirmek, sadece başlamak ve başlanana bir an önce bitirmek"ten (Aktulum, 2004, s. 36) oldukça keyif alır.

Okurun dikkati artık tamamlanmış öyküye değil de onu oluşturan "dil solukları"nın (Barthes, 2019, s. 9) sürekli yenilenen özelliğine yönelir. "Kişisel Bir Anlatı"nın sonunda

kahkahalar yankılanır. Bu kahkahalar sonsözde Claire Millecem'in esprileriyle doruk noktasına çıkarılır. Bir akıl hastanesinin bahçesinde yürüyen bir deli etrafı çevrili duvara tırmanıp diğer taraftan geçen birine "Hey, burada sizden çok var mı" (Laurens, 2016a, s. 184) diye sorar. Sihirli değneğini sallayarak adamın bakış açısını tersine çeviren bir başka öykü karşımıza çıkar: "Benden 30 yaş daha genç bir eş istiyorum - 'Sorun değil' der peri. Kocaya doğru eliyle bir işaret yapar ve adam doksanlı yaşlarındadır" (Laurens, 2016a, s. 185). Komik öykülerde bizi güldüren şey, tam da anlatının süredizinselliğini koparan, metne bütünlük sağlayan anlam olgusunun aniden kırılmasına neden olur. Kahkaha okurun dilin sözdizimsel ve mantıksal tutarlılığına takılıp kalmasına engeller. Okur artık "betinin coşkusu[...]: en yumuşağı bile bağrında gerilimli bir bekleyişin ürpertisini" (Barthes, 2019, s.11) taşıdığını kavrayabilir. 'Coşku' konusuna geri döndüğümüzde kocanın dil sürçmesine yol açar: "Ne zaman annem, ne zaman karım, pardon, merhaba dil sürçmesi" (Laurens, 2016a, s. 181).

Önsözde anlatıcı kadındır. Sonsöze gelindiğinde ise *ben* diyen erkektir. Sonsözün anlatıcısı Paul Millecem'in karısından boşanıp kendisinden yirmi beş yaş küçük yeğeni Katia ile evlenmek için verdiği dilekçe, erkek egemen adalet kurumundaki bir davetsiz misafir tarafından reddedilir. Paul, "Aile mahkemesi yargıcı bir kadındır! [...] Eminim bir erkek daha iyi anlayacaktır" (Laurens, 2016a, s. 179) der. Karısının durumunun sıradan bir durum olduğunu, "tek hastalığının iyi yaşlanmamak olduğunu" (Laurens, 2016a, s. 182) ileri sürer. Açık ve net bir ifadeyle, "Ben yaşamak istiyorum, Katia çocukları istiyor..." (Laurens, 2016a, s. 182) diye belirtir.

Sonsözün son cümlesi bir bitmemişlik etkisiyle son bulur: "Diğeri, delici gözleri olan uzun boylu sarışın. Biraz korkuyor. Tam olarak hatırlayamıyorum. Camille, şey... Camille Morand, onun gibi bir şey. Onun dışında, bilmiyorum, sanırım o.... Bir şey değil, o bir yazar" (Laurens, 2016a, s. 186). Yazar sonsuz bir yineleme, yeniden başlama sarmalına girer. Bu bitmemişlik etkisiyle hemen yan sayfaya gözler çevrilir. Burada Camille Laurens bu romanı kendisi gibi özkurmaca yazarı Nelly Arcan'a ithaf eder (Laurens, 2016a, s. 187).

Sonuç

Camille Laurens'ın metinlerarası göndermelere yoğun bir şekilde yer vermesi nedeniyle *Celle que vous croyez* parça yazı estetiğine uygun duruma gelir. Ayrıca farklı yazınsal türlerin kolaj yöntemine uygun olarak metnin içine sokulması, farklı olayların iç içe geçmesi, anlatı düzleminde yapılan sıçramalar kopukluk etkisini en üst düzeye ulaştırır. Bu nedenle de zamansal ve uzamsal düzlemde kopukluk, parçalanma belirgin bir şekilde ortaya çıkar.

Metinlerarasılığın ve parçalılığın öne çıktığı *Celle que vous croyez*'de sözcelem düzeyinde de beklenmedik değişimler söz konusu olur. Dağınık parçalar arasına yayılmış *ben*ler ortaya çıkar. Özyaşamöyküsel unsurlarla karşılaştığımız romanda yazarın farklı kimliklerle anlatıya katılımı ve konuşan seslerin çokluğu metnin çizgisel gelişimini kesintiye uğratar. Böylelikle süreksizlik ve kopukluk *Celle que vous croyez*'nin başat özellikleri olur. Parça yazıya başvuran Laurens diğer özkurmaca romanlarında olduğu gibi *Celle que vous croyez*'de de söylemin sürekliliği ilkesini benimsemez. Kısacası yazar labirent görüntüsünde, karmakarışık bir metin ortaya koyar. Bu yolla da okuyucuyu anlam üretimine dahil eder ve okurun dikkatini sürekli canlı tutmaya çabalar.

Kaynakça

- Aktulum, K. (2004). *Parçalılık/Metinlerarasılık*. Öteki Yayınevi.
- Aktulum, K. (2023). *Parça yazı çözümlemesine giriş*. Çizgi Kitabevi.
- Barthes, R. (2019). *Bir aşk söyleminden parçalar* (Çev. T. Yücel). Metis Yayınları. (Orijinal çalışma 1977 yılında yayımlandı.).
- Cioran, E. M. (1997). *Cahiers*. Gallimard.
- Dobrovsky, S. (1993). Textes en main. Serge Dobrovsky et al., (Ed.), *Autofictions et Cie* dans (p. 207-217). Université Paris X.
- Duras, M. (1988). *Somut yaşam* (Çev. B. Onaran). Yüzyıl Yayınları. (Orijinal çalışma 1988 yılında yayımlandı.).
- Georgesco, F. (2011). Entretien avec Camille Laurens. Florent Georgesco et al. (Ed.), *Camille Laurens* dans (p. 7-109). Léo Scheer.
- Hoppenot, E. (2002). Maurice Blanchot et l'écriture fragmentaire: "le temps de l'absence de temps". Ricard Ripoll (Ed.), *L'écriture fragmentaire* dans (p. 103-122). Presses universitaires de Perpignan.
- Kahramanoğlu, F. (2022). *Camille Laurens'in yazın evreninde özkurmaca* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Lacoue-Labarthe, P. & Jean-Luc, N. (2015). *Edebi mutlak, Alman romantizmi edebiyat kuramı* (Çev. S. Toy Teyseyre). İnsan Yayınları. (Orijinal çalışma 1978 yılında yayımlandı.).
- Laurens, C. (2016a). *Celle que vous croyez*. Gallimard.
- Laurens, C. (2016b). Sur Facebook, vous mentez, vous manipulez...Libération. https://www.liberation.fr/livres/2016/01/15/camille-laurens-sur-facebook-vous-mentez-vous-manipulez_1426763/
- Malabou, C. (2019). Derrida Jacques (1930-2004). *Dictionnaire des Philosophes: Les Dictionnaires d'Universalis*. Encyclopædia Universalis France.
- Tilbe, A. (2019). *Yeniötesi Yazında Özkurmaca*. Transnational Press London.